

Avrupa Kalp Yetersizli?i Öz Bak?m Davran??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Avrupa Kalp Yetersizli?i Öz Bak?m Davran??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17114>

Özet

Avrupa Kalp Yetersizli?i Öz Bak?m Davran??? Ölçe?i (AKYÖBDÖ), Avrupa kökenli bir ölçme arac?n?n Türkçe adaptasyonudur. Bu ölçek, özellikle Kalp Yetersizli?i hastalar?n?n hastal?k yönetimi süreçlerinde sergiledikleri Öz Bak?m davran???lar?n? sistematik bir ?ekilde de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. 2013 y?l?nda Canan Baydemir ve arkadaş?lar? tarafından Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çal???ması yapılmıştır. Ölçek, 12 maddeden oluşmakta olup, bireylerin kendi sa?lıklar?n? koruma ve semptomlar? yönetme yetkinliklerini 5'li Likert tipinde derecelendirmektedir.

Ölçe?in adaptasyon çal???ması, psikometrik açıdan verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermiş ve elde edilen uyum indeksleri, ölçe?in Türkçe yap?s?n?n orijinal yapıya benzer ?ekilde geçerli olduğunu kanıtlamıştır. Bu araç, klinisyenler ve araştırmacılar için Kalp Yetersizli?i hastalar?nda öz bak?m?n düzeyini belirlemede önemli bir kaynak sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Avrupa Kalp Yetersizli?i Öz Bak?m Davran??? Ölçe?i, Kalp Yetersizli?i, Öz Bak?m, Uyarılma, Psikometri, Kronik Hastal?k Yönetimi, Davran??? Ölçe?i.

Yazarlar

Baydemir, C., Özdamar, K., Ünal?r, A.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, Kalp Yetersizli?i tan?s? alm?? bireylerin hastal?klar?n?n yönetimi ile ilgili sergiledikleri öz bak?m davran???lar?n?n s?kl???n? ve kalitesini ölçmektir. Bu öz bak?m davran???lar? genellikle diyet, ilaç takibi, fiziksel aktivite ve semptom izleme gibi hayati öneme sahip alanlar? kapsamaktadır.

AKYÖBDÖ, hastalar?n tedavi rejimine uyum düzeylerini ve hastal???n kötüle?mesini önlemeye yönelik proaktif adımlar? ne kadar etkili uygulad?klar?n? belirleyerek, sa?lık profesyonellerine ki?iselleştirilmiş müdahale planlar? geliştirmede yardımcı olmay? hedeflemektedir.

Yap?

Avrupa Kalp Yetersizli?i Öz Bak?m Davran??? Ölçe?i, bireylerin kronik bir hastal?k olan Kalp Yetersizli?i ile başa çıkma için kulland?klar? bilişsel, duygusal ve davran???sal stratejileri içeren çok boyutlu bir Öz Bak?m yap?s?n? ölçmektedir. Bu yapı, genellikle "bak?m" ve "yönetim" olmak üzere iki ana bile?ene ayrılır. Bak?m, günlük rutinelere uyumu (ilaç alma, kilo takibi) içerirken;

yönetim, semptomlar?n kötüleşmesi durumunda uygun tepkileri (doktora başvurma, tuz kısıtlaması) içerir.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe versiyonunun geçerli?i, Baydemir ve arkadaşlar? (2013) tarafından kapsamlı psikometrik analizlerle değerlendirilmiştir. Çalışmada, verilerin faktör analizi için uygun oldu?u ve çok de?işkenli normal dağılım varsayımına uydu?u tespit edilmiştir.

Yapısal geçerli?i değerlendirmek amacıyla kullanılan Yapısal E?itlik Modellemesi (YEM) uyum ölçütleri incelenmiştir. Elde edilen değerler, ölçe?in yapısal olarak geçerli oldu?unu desteklemektedir: RMSEA (Kök Ortalama Kare Yaklaşım Hatası) 0,047 (Güven Aralığı: 0,00-0,079), AGFI (Düzeltilmiş ?yilik Uyum İndeksi) 0,83 ve GFI (?yilik Uyum İndeksi) 0,91 olarak bulunmuştur. Bu değerler, modelin veriye iyi uyum sağladığını göstermektedir.

Güvenirlik

Avrupa Kalp Yetersizli?i Öz Bakım Davran??? Ölçe?i'nin Türkçe formunun iç tutarlılığı, Cronbach alfa katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Yapılan analiz sonucunda Cronbach alfa katsayısı 0,69 olarak belirlenmiştir.

Genellikle 0,70 ve üzeri değerler kabul edilebilir güvenilirlik düzeyi olarak görülse de, 0,69 değeri sosyal bilimler ve davranış ölçekleri için alt sınırdaki kabul edilebilir bir iç tutarlılığı işaret etmektedir. Bu sonuç, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtü?ünü göstermektedir.

Faktör Analizi

Geçerlik çalışması kapsamında öncelikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. AFA sonuçları, toplanan verilerin faktör analizi prosedürlerine uygun bir yapı sergilediğini ortaya koymuştur. Bu analiz, temel olarak ölçek maddelerinin hangi faktörler altında toplandığını ve yapısal bütünlü?ünü incelemeyi sağlamıştır.

Açıklayıcı olarak devamı takiben, ölçe?in yapısal geçerli?ini kesinleştirmek amacıyla Yapısal E?itlik Modellemesi (YEM) kullanılmıştır. YEM, ölçe?in 12 maddelik yapısal teorik beklentilerle ve orijinal ölçe?in faktör yapısıyla uyumlu oldu?unu doğrulamıştır.

Araç

Test Türü: Uyarılama Ölçe?i (Adaptasyon)

Format: 12 maddeden olu?an, tek boyutlu veya çok boyutlu (adaptasyon çal??mas?nda yap?sal model ile belirlenmi?) bir öz bildirim ölçe?i.

Derecelendirme: 5'li Likert tipi derecelendirme (5 = kesinlikle kat?l?yorum - 1 = kesinlikle kat?lm?yorum).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal formu Avrupa dillerinde mevcuttur.

Popülasyon Grubu: Kalp Yetersizli?i tan?s? alm?? yeti?kin hastalar.

Ya? Grubu: Yeti?kin (Çal??man?n yap?ld??? popülasyonun ya? aral???na ba?l? olarak de?i?ir).

Popülasyon Detaylar?: Kronik kardiyovasküler hastal??? olan bireyler.

Test Metodolojisi: Psikometrik geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?, Aç?klay?c? Faktör Analizi ve Yap?sal E?itlik Modellemesi kullan?larak gerçekleştirilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

RMSEA, AGFI, GFI, Cronbach alfa katsay?s?, Kardiyoloji, Hasta E?itimi, Öz Bak?m Davran???lar?, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Canan Baydemir

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: canand@ogu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Çal??man?n yap?ld??? tarihte Osmangazi Üniversitesi ile ili?kilidir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in Türkçe adaptasyon çal??mas? 2013 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m izinleri ve olas? ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Canan Baydemir ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [the-european-heart-failure-self-care-behavior-scale-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Baydemir, C., Özdamar, K., & Ünal?r, A. (2013). Validity of the Turkish version of the European Heart Failure Self-Care Behavior Scale. *Anadolu Kardiyoloji Dergisi*, 13(6), 573-579.

Avrupa Kalp Yetersizli?i Öz Bak?m Davran??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddeler için yazar?n orijinal makalesine (Baydemir vd., 2013) ba?vurulmas? gerekmektedir. Ölçek toplam 12 maddeden oluşmaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM